

تاریخ تأسیس

سـ ۱۳۲۴

۵ صفر الخیر

# الدین و الادب

نامنده

آیده ایکی مرتبه نشر ایدلور

جله ۶ اسلامیه در

سـ ۱۳۲۶ ۱۵ صفر الخیر

۱۹۰۸ ۵ مارت

محرر وصاحب امتیازی :

ملا عالم جان البارودی.

خارنطیوم مطبعه

قزان.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قرآن سورة احزاب

﴿يَا نِسَاءَ النَّبِيِّ لَسْتُنَّ كَأَحَدٍ مِنَ النِّسَاءِ إِنِ اتَّقَيْتُنَّ فَلَا تَخْضَعْنَ بِالْقَوْلِ فَيَطْمَعَ الَّذِي فِي قَلْبِهِ مَرَضٌ وَقَلْنَ قَوْلًا مَعْرُوفًا﴾ وَقُرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى وَأَقِمْنَ الصَّلَاةَ وَآتِينَ الزَّكَاةَ وَأَطِعْنَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا ﴿وَإِذْ كُنَّ مَا يَتْلُو فِي بُيُوتِكُنَّ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ وَالْحِكْمَةِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ لَطِيفًا خَبِيرًا﴾

ترجمه :

(٣٢) ای پیغمبر خاتونلری! سز (الله دن) ساقلانسانکز باشقه خاتونلر کبی دکلسکز (البته باشقه خاتونلردن درجه نکز بیوکدر لکن انقاء

شرطیل، یالغوز پیغمبر خاتونی بولمقله دگل) (اتقا یولینی کور ساتوب  
 ایتهدر): پس سوز لر نکزنی کونکلنده بوز قلق بولغان آدملرنی قز قدر ردا  
 توبانک و یومشاقلق برله سویلمانکز بلکه عادتنی روشه سویلانکز \*  
 (۳۳) ایولر نکزده قرار قیلنکز، جاهلیت وقتنده گی کبی آچیلمانکز،  
 نماز نکزنی تورغوز نکز، ز کاتنکزنی اوتانکز، اللهغه ورسولینه بوی صونکز  
 ای پیغمبر عائله سی باری الله (بو حکملری برله) سزدن شبهه نی بیارمکچی  
 وسزنی چن روشده پا کلمکچی بولادر \*  
 (۳۴) ایولر نکزده اوقولغان، قرآن وحدیثنی اویلانکز ایسکار نکز  
 الله بیک نازک اشلرنی و خبر لر نی ده بلگو چیدر \*

### ایضاح:

الله تعالی بو اوچ آیتکه از واج طاهر اتنک امت ایچنک بیک قدر لی تور ولارینی  
 وهیچ کشی طرفندن آنلرغه سوء قصد و ادب سزلیک ایدلمس روشده بولوب  
 تر کلاک قیلولری روشینی بلدرگان \* وشول روشنی اوگر اتوده آنلرنک  
 اوزلرینی سلاقلولری تیوشلی، دنیا ده و آخرتده یوقارغی درجه ده  
 بولولری مناسب ایدکینی آنکلاتوب سز باشقه خاتونلرغه کورده ده  
 آرتغراق احتیاط اوزره بولغایسز قرآن سز نیک ایونکزده، سز نیک  
 زوجنکزه ایندریله اوقوله و اوگر اتوله، زوجنکز پیغمبر طرفندن حکمت  
 بیان ایدله البته سز لر خاتونلرغه تیوشلی آدابنی کاملا ادا قیلوب باشقه لرغه  
 یخشی اورنک ویخشی یول کورسانکوچی بولغایسز، سز اشبو (آیتلرد،  
 ایتولگان) روشده بولغایسز تا که باشقه خاتونلرده سزگه ایاروب  
 سز نیک روش برله ادبلنوب اوزلرینی یخشی ساقلار لار و ادب سز لر نیک  
 باطر ایولر نندن و طمع لر نندن فوتولوز لار \*

آیتک، باشی مذکور حکملرنک از واج طاهر اتقه اختصاصینی

سیم

تن فلا

من قولاً

الجاهلیة

رسوله

البيت

کن من

سقه خاتونلر

کن اتقا

کورساته در لکن یوقاریده ایضاح ایدلگان روشده روحی و آنالغان  
 ماده لری هر قایو خاتون ایچون تیوشلی بولغان یولنی کورساتودر  
 چونکه بیورلغان ماده لر : یات ایرگه آنی اوزینه قزقدر رلیق بیوشاق سویلماو،  
 ضرورتسز ایودن چیقوب جاهلیت عادتنچه آچیلوب یورماو، نمازنی  
 تورغوزو، زکاتنی اوتاو، الله ور سولینه بوی صنو، قرآن وحدیث برله  
 فائده لنو هیچ بری ازواج طاهر اتقه خاص دگلدر بلکه هر بر خاتونغه  
 یوکلنگان وظیفه در \*

مضمون آیتنک هر بر خاتون اوزره تیوشلی ایدکی باشقه آیتلر  
 وکوب تورلی حدیث شریفلر برله تاءکید ایدامشدر شول جهتدن  
 ابن کثیر و باشقه مفسرلر آیتنی توغری ازواج طاهر اتقه خطاب بولسه ده،  
 باشقه لر تابع بولوب آیت برله تکلیف ایدله لر دیمشدر \*

خلاصه: ظاهر آیتده ازواج طاهر اتقه خطاب ایدلگان بواسه ده  
 احکام مذکوره ننگ اختصاصی ایچون دگل بلکه آنلرننگ زیاده شرافتلی،  
 وسیاق و سباقنک مناسبتی، وهر قایو ادبنک الوغلار طرفندن باشلانوب  
 باشقه لر نی ایارتور وشنچه اجراسی اوفق واصلح بواقی، ایچون آنلرنی آتاب  
 ذکر ایدلمشدر \*

وجه آخر: ازواج طاهر اتنک (رضی الله عنهن) طشقاری چبقارغه احتیاجلری  
 یوق، نفقه و سائر حیات حاجتلی حاضر، ایکنچی ایرگه نکاملانولاری بتونلای  
 حرام بولدقندن ایوده فرار لانو، کشیگه کورنماو بتونلای پرده آستنده  
 بولولاری لازم ایدلگان و بو اشلر آنلرننگ درجه لرینی ساقلاغان  
 شرفلرینی و رسول الله ننگ (صلی الله علیه و سلم) شرفینی آرتدرغان\*  
 باشقه خاتونلر ده تماما ازواج طاهر ات حاللری بولمسه ده ممکن قدرلی  
 - باشقه آیات واحادیث افاده لرینه بباء - آنلرننگ روشلرینی مناسب  
 کورلگان وشول یولغه ترغیب ایدلگان\* احتمالکه مفسرلرننگ بو آیتنی  
 معنایم دیمکاری اشبو اعتبار ایلدر.

مذکر  
 (۱) عن انس  
 وسلم فقلن یارس  
 فما لنا عمل ندر  
 صلی الله علیه و سلم  
 عمل المجاهدین  
 ترجمه:  
 علیه وسلم (غده خا  
 و باشقه فضیلتلر نی  
 ثوابلی بولورغه نی  
 علیه وسلم ایتدی:  
 (۲) قال رس  
 اسشرها الشیط  
 رواه البزار والتر  
 ترجمه:  
 اللہ تعالی رحمتینه  
 (۳) عن ام  
 برسول الله انی احب  
 ثابتنک خیر من صلا  
 ثدارک و صلاتک فی  
 نوبک خیرک من  
 ترجمه: ام  
 نماز اوقسونی سوه

## مذکور ایتکه متعلق بعض احادیث

(۱) عن انس رضی الله عنه قال جئن النساء الى رسول الله صلى الله عليه وسلم فقلن يا رسول الله ذهب الرجال بالفضل والجهاد في سبيل الله تعالى فما لنا عمل ندرک به عمل المجاهدين في سبيل الله تعالى فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم من قعدت (او کلمة نحوها) منکن في بيتها فانها تدرک عمل المجاهدين في سبيل الله تعالى \* رواه البزار

ترجمه: حضرت انس (رضی الله عنه) ایتہ: رسول الله (صلى الله عليه وسلم) نے فرمایا: میں نے رسول اللہ کے پاس دیکھا کہ وہ لوگوں کو بتا رہے تھے کہ جو عورت اپنے گھر میں بیٹھ جائے اور اللہ کے سبیل میں جہاد کرنے والوں کی طرح عمل کرے، تو اللہ تعالیٰ اس کو جہاد کرنے والوں کی طرح ہی جزا دے گا۔  
 (ترجمہ: حضرت انس (رضی اللہ عنہ) نے فرمایا: میں نے رسول اللہ (صلی اللہ علیہ وسلم) کو دیکھا کہ وہ لوگوں کو بتا رہے تھے کہ جو عورت اپنے گھر میں بیٹھ جائے اور اللہ کے سبیل میں جہاد کرنے والوں کی طرح عمل کرے، تو اللہ تعالیٰ اس کو جہاد کرنے والوں کی طرح ہی جزا دے گا۔)

(۲) قال رسول الله صلى الله عليه وسلم ان المرأة عورة فاذا خرجت استشرفها الشيطان واقرب ما يكون بروحة ربها وهي في فعر بيتها \* رواه البزار والترمذي والطبراني \*

ترجمہ: خاتون عورت تدر، چیقسه آنی شیطان کوزلار. خاتونلرننک الله تعالی رحمتیذہ اینک یاقین وقتلری ایولرنندہ تورغان وقتلریدر.

(۳) عن ام حمید انها جاءت الى النبي صلى الله عليه وسلم فقالت يا رسول الله اني احب الصلاة معك فاعلمت انك تحبين الصلاة معي وصلاتك في بيتك خير من صلواتك في حجرتك وصلاتك في حجرتك خير من صلواتك في دارك وصلاتك في دارك خير من صلواتك في مسجد قومك وصلاتك في مسجد قومك خير لك من صلواتك في مسجدى \* رواه احمد وابن خزيمة وابن حبان

ترجمہ: ام حمید رضی اللہ عنہا کیلوب یارسول اللہ من سنک برله نماز اوقونی سوہمن دیگاچ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم ایتکان: مینم برله نماز اوقونی سویگانکنی بیلہمن. لکن سینک ایونکده نماز

ھی وآنالغان  
 کورساتودر  
 باق سو بیلماو  
 ماو، نمازنی  
 و حدیث برله  
 بر خاتونفہ  
 باشقہ آیتلر  
 شول جھندن  
 باب بولسده،  
 بان بو اسده  
 شرافتلی،  
 بن باشلانوب  
 آنلرنی آناپ  
 رغه احتیاجلری  
 نولری بتونلای  
 پردہ آستندہ  
 یینی ساقلاغان  
 یینی آرندرغان  
 ممکن قدرک  
 مناس  
 سرلرننک بو آیتنی

او قومك حجره ده او قومك خیر : حجره ده او قومك یورطگده او قومك خیر ، یورطگده او قومك محل مسجد نکزده او قومك خیر ، محل مسجد نکزده او قومك مینم مسجد مده او قومك خیر « در .

(۴) عن علی رضی الله عنه انه کان عند النبی صلی الله علیه وسلم فقال صلی الله علیه وسلم ای شیء خیر للمرأة فسکتوا قال فلما رجعت قلت لفاطمة ای شیء خیر للنساء قالت لا یرین الرجال ولا یر ونهن فذکرت ذلك للنبی صلی الله علیه وسلم فقال فاطمة بضعة منی \* رواه ابو نعیم فی الحلیة \* ترجمه : حضرت علی ایتہ : بر وقت رسول الله صلی الله علیه وسلم خاتونلر ایچون نر سه خیر دیب صور اغاچ ؛ شونده غی صحابه لر سکوت ایتدیلر ، فاطمه (رضی الله عنها) غه قایتقاچ خاتونلر ایچون نر سه خیر دیب صور اغان ایدم «آلار ایر لرنی ، ایرلر آلارنی کورماو» دیه جواب بیر دی . فاطمه جوابن رسول الله غه ایتکان ایدم رسول الله فاطمه مینم بر کیسا گم دیه جواب بیر دی . (۵) کان الفضل بن عباس رذیف النبی صلی الله علیه وسلم فجاءته امرأة من خثعم تستفتیه فجعل الفضل ینظر الیها وتنظر الیه فجعل النبی صلی الله علیه وسلم یرف وجه الفضل الی الشق الآخر رواه البخاری ومسلم والترمذی \*

ترجمه : بر وقت فضل بن عباس رضی الله عنهما رسول الله صلی الله علیه وسلم بر له آتقه منوشگان حالنده خثعم قبیله سندن بر خاتون کیلوب رسول الله دن فتوی صور اغان ؛ شول وقت فضل خاتونغه ، خاتون فضل غه قاری باشلاغاچ رسول الله صلی الله علیه وسلم فضل نک یوزین ایکنچی طرفه بورغان . (۶) کان رسول الله صلی الله علیه وسلم یکره عشر خلال ومنها تبرج المرأة بالزینة لغير محلها \* ابوداود والنسائی \*

ترجمه : رسول الله صلی الله علیه وسلم اون نر سه نی مکر وه کوره ایدی . آنلر نک بریک اور نسز خاتونلر نک زینتلا نوب چیغولری ایدی \* ش . ش .

وضع حدیث ایچون  
صوفی عبادتچان آ  
ترهیب (فور قوت  
الله علیه وسلم ایت  
تدریب الراوی  
«صوفیلق و تقوا  
طائفه کوره ک  
بولغانغه - ترغید  
قبول ایتوچان و  
نقده ، علوم عر  
مدینتک اصلینی تی  
ارزینک باکده با  
فانشدر ولری س  
بو طائفه لر  
الله علیه وسلم ایت  
ایچون بسالغان  
اطدیشدن درست  
ایچون ترغیب و  
سوینگان افراطلی  
عض کشیلر نی  
کوشیلرک زیان کا

## حدیث موضوع

۲ نچی ساندن صوك

وضع حدیث ایچون ایکنچی سبب تعبد جاهلانه (نادان صوفیلق) در. یخشی صوفی عبادتچان آدم لر خلقنی یخشیلقغه و عبادتکه ترغیب (قزقدر و)، و بمانلقدن ترهیب (قور قوتو) نیتی ایله کوب حدیث وضع قیلغانلر، رسول الله صلی الله علیه وسلم ایتمگان سوزنی آنکا اسناد ایدوب ایتدی دیگانلر. امام سیوطی تدرب الراوی فی شرح تقریب النواوی کتابنده ایته امام یحیی قطان دن : «صوفیلق و تقوالق یولنده بولغان کشیلر آراسنده اصلسز حدیثلر باشقه طائفهغه کوره کوبرهك» زیرا که آنلر - کونکلری صافی نیتلری درست بولغانغه - ترغیب و ترهیب بابنده بولغان سوزلرنی تیکشرمای تیزرک قبول ایتوچان و خلقغه سویلاوچان و تارالتوچان بولالار. و گاهما علم فقهده، علوم عربیه، و علوم عقلیهده ماهر بولغان الوغ عالملر دن ده حدیثک اصلینی تیکشرمای کوچور و بخلصلری آراسینه تارالتو بولغالغان. اوزینک یا که باشقه بر معصوم بولمغان کشینک سوزلرینی دینگه قاتشدر و لاری سببلی دینگه بلماینچه بر شبهه تاشلاغانلر \*

بو طائفه لر هر قایوسی بو اشلر نده خطا قیلغانلر رسول الله صلی الله علیه وسلم ایتمگاننی ایتدی دیو یالغان سویلگانلر، ترغیب و ترهیب ایچون یالغان سوز که اصلا احتیاج یوق. آیات، و ثابت بولغان احادیث دن درست سویلانسه و آنکلا تولسه قلبنده انصافی بولغان کشی ایچون ترغیب و ترهیب حاصل بولادر \* حدیث و شریعت اسمندن سویلنگان افراطلی و تفریطلی سوزلرده بر طرفدن فائده احتمالی کورلسه ده بعض کشیلرنی تورلی وسوسه و شبهه گه تشوروب فائده سندن کوچلیرک زیان کلتورمکی احتمالدر \*

ولکن حدیث فننده ماهر عالملر دیننی سافلاغانلر حدیث کوچور گوچینک

او قوم مقدر  
جد نکزده  
وسلم فقال  
جعت قلت  
کرت ذلك  
فی الحلیة  
سلم خاتونلر  
یلر، فاطمه  
اغان ایدم  
و ابن رسول  
بیردی  
م فجاءته  
جعل النبی  
البخاری  
علیه وسلم  
رسول الله دن  
باشلاغاچ  
بورغان  
ومنہا تبرج  
کورهای  
ش

در چه سینه گنه باقماینچه تیوشلی روشده بافغانلر کوب مشقتلر چیکوب  
بخشی تیکشروب ثابت وموضوع آرالرینی درست روشده آیرغانلر \*  
والحمد لله على ذلك وجزاهم الله عن كافة المسلمين خيرا

\*\*\*

حدیث موضوع روایت ایدالگان بابلردن بری فضائل قرآندر  
امام نووی «تقریب» ده: «فضائل قرآنده سوره ساین بیان فضیلت  
ایدوب ابی بن کعب رضی الله عنه دن کوچورلگان حدیثلر موضوع  
ثعلبی، واحدی زمخشری، بیضاوی - کبی مفسرلرنک آندای حدیثلرنی  
کوچورولری خطا» دیدر \*

سیوطی «تدریب» ده: امام حاکم اسنادی ایله ابوعمار مروزیدن  
کوچوره که ابو عصمه نوح ابن ابی مریم که: عکرمه واسطه سیله عبدالله بن  
عباس دن (رضی الله عنهما) هر سوره حقنده بر فضیلت کوچوراسنک عکرمه دن  
باشقه ایشتکان کشی یوق دیو شبهه عرض ایتدکلرنک جواب ویرمش که:  
«خلق ابو حنیفه نك فقهی ومحمد بن اسحاقنک مغازبی (صوغش قصه لری) برله  
یوانوب قرآندن یوز دوندر دیلر خلقنی قرآنغه قزقدرر ایچون حسبته لله اوزمدن  
چیقاروب ابن عباس قه اسناد ایتدم» دیمش. ابن حبانندن کوچوره: ابن  
مهدی میسره بن عبدر به دن ابن عباس دن روایت قیلدقی فضائل آیات  
توغر یسندغی حدیثلرنی قایدن آلدقینی سورا دقنده خلقنی ترغیب ایچون  
اوزم وضع قیلدم دیمش. میسره بیک زاهد تارک دنیا ومقبول عامه کمسنه بولغان  
الحاصل: فضائل سور حقنده ابی بن کعب، عبد الله بن عباس، ابو  
امامة الباهلی (رضی الله عنهم) که اسناد ایدلر او ب روایت ایدلمش حدیثلر  
علماء فننک بیانلرینه کوره اصلسز وموضوع لردن زمخشرینک کشافده،  
بیضاوینک انوارده، ابو السعودنک ارشادده هر سوره اخیرنده شول سوره  
فضیلتنده کوچورلگان حدیثلری اکثری اشبو موضوع حدیثلر جمله سندندن  
گر چه مذکور مفسرلر الوغ عالم بولسه لرده باب حدیثده مقتدی به دگللردر \*

سیوطی بیانینه  
اشبولر در:  
سوره فاتحه، زه  
انساء، انفال برآة، ان  
مک، زلزله، نصر،

ایش مشرکلری  
نظم که لائق شیء  
نکم غیبه الجاهلیة و  
عبث حکمت آمیز لری  
بافغان اصول معیشتک  
برخاسینده خلاف او  
بسون) مساوات حق  
بب عاقللری او اخر  
بب یغوث کنی برط  
بب مسلمان که حریت  
بب کینه کیله چکده کسر  
بب ایتدکنی ایشدوب  
بب کسر

سیوطی بیانینہ کورہ . فضیلت لرنده حدیث ثابت بولغان سورہ لمر  
اوشبولر در :

سورہ فاتحہ ، زہر اوین (بقرہ ، آل عمران) ، انعام ، سبع طوال (اجمالاً)  
(نساء ، انفال برأۃ ، انعام یونس ، نحل ، بنی اسرائیل) کھف ، یس ، دخان ،  
مک ، زلزله ، نصر ، کافرون ، اخلاص معوذتین در .



## انتشار اسلام رساله سینہ

### مقدمہ

۲ نچی ساندن مابعد

فریش مشرک لری رسول اللہ ننگ دعوتی باشنده ، جناب حقن باشقہ  
تعظیم گہ لائق شیء اولمدیغینی ، اصحاب کرام گہ خطاباً (ان الله اذهب  
عنکم غیبة الجاهلیة و فخرها لاننا وانتم بنو آدم و آدم من تراب) کبی  
حدیث حکمت آمیز لر یلہ بنی آدم ننگ بری برینہ تعظیم ایتشمکدن عبارت  
بولغان اصول معیشتکہ موافق عقل و حکمت اولمدیغی کبی جناب حقنک  
مرضاسینہ ده خلاف اولدیغینی سویلہ بنی آدم آراسندہ (کیراک قل لمر  
بولسون) مساوات حقوق طلب ایتو یولنده اجتهاد ایتمک اولدیغینی  
بلوب عاقل لری او اخر حال لرینی توشنمگہ باشلامش ایدی لر . اما اسود  
ابن عبد یغوث کبی بر طاقم سفیہ و عقل سز لری رسول اللہ ننگ بویلہ دعوتینی ،  
فقراء مسلمین گہ حریت وجدان و مساوات حقوق یولنده متفقاً اجتهاد  
ایتد کلرنده کیلہ چکده کسری و قیصر ننگ خزینہ لرینہ وارث اولاچقلرینی  
وعده ایتد کینی ایشدوب فقراء مسلمین گہ خطاباً : (بونلر بیر یوزی ننگ  
پادشاهسی کسری و قیصر خزینہ لرینک وارث لری) دیہ استهزا ایدوب  
اوز لری ننگ نہ قدر فهمسز ، جناب حقنک مظلوملر حقندہ یورتدیکی

مشقتلر چیکور  
رشدہ آیر غانلر  
غیرا

رائل قرآندر  
ن بیان فضیلت  
حدیثلر موضوع  
آندای حدیثلرنی

وعمار مرو زیدن  
طہ سیلہ عبد اللہ بن

راسنک عکرمہ دن  
عواب ویر مش کہ:

ن قصہ لری (برہ  
ن حسبه لله اوز مدن

دن کو چورہ: ابن  
دقی فضائل آیات

قنی ترغیب ایچون  
عامہ کمسنہ بولغان

الله بن عباس، ابو  
ن ایدلمش حدیثلر

مخشرینک کشفندہ  
اخیر نده شول سورہ

حدیثلر جملہ سنندن  
دگ لرن

حکمت وعدالتندن نه قدر غافل اولدقارینی کورستمکده ایدی لر . قبل  
 الاسلام عربلرده عصبيت بيک قوتلی اولوب شول يولده آنلرنک  
 عادت جاهلیه اوزره جانلرینی فداء ایتمگه حاضر اولدقلری معلومدر .  
 خاتم المرسلین افندمزنگ جداعلاسی اولان عبدالمطلبنک وفاتی صوکنده  
 فجار الآخر اسميله معروف بولغان محاربهده حرب بن امیه تورلی  
 قبيله لر نی جیوب قومانده ایتمگه بنی قديس قبيله لرینه غلبه ایدنچه  
 ریاست مکه مشارالیهنک عهدهسنده تقرر ایتمش اولدیغندن ایلکده  
 بنی هاشمده بولغان ریاست سیاسیه بنی امیه نسلینه کچمش ایدی .  
 خاتم المرسلین افندمزنگ بنی هاشم دن ظهور ایتوب هر قبيله افرادینی  
 دین مبین گه دعوت ایتمگه باشلامه سیله بنی امیه الوغلرنده ریاست کیتو  
 قورقوسینی چیغاروب دشمنلقلرینی آرتدررغه سبب اولدی . بنی  
 هاشمنک رسول اللهغه دشمانلق لری فقط پت پرستلک لرینی حمایه ، اصنامغه  
 قارشى اهل اسلامنک تورلی سوزلر ايله تعرض ایتدکلرندن ناشی ايسه ده ،  
 بنی امیه ننگ دشمانلغی هم دین هم ریاست سیاسیه ننگ بنی هاشمغه  
 کیتو قورقوسندن ایدی .

بنی امیه فرقه سی بنی هاشمغه نسبتله کوب ، قوتلی هم نفوذلی  
 ايسه لرده رسول اللهغه ايارگانلرنک کوندن کون آرتا بارمه سی  
 بونلر نی توشندر مگه باشلادیغندن بوندن خلاص بولو طریقی ازلای  
 باشلارغه توتندیلر . صوگره دارالندوده مشاوره ایدوب ، عصبيت سوقيله  
 چیغوی محتمل بولغان محاربه گه یول قالدرماز روشچه ، خاتم المرسلین  
 افندمزنی اولتورمکله وحدانیت الهیه ، مساوات حقوق بشر  
 دعوتینی باصارغه ، رؤسانک ریاست لرینی صاقلارغه آلت بولغان پت  
 پرستلکنی قوتلاب ایسکی ترتیبنی قایتارورغه فرار بیردیلر . لکن  
 جناب حقنک ظالم لر گه نسبتله منتقم حقیقی ، فقیر وضعیف لرنک حامی  
 رحیمی اولدیغندن ، مشرکلر مقصودلرینه ایرشه آلماینچه بو حرکتنی  
 باصارغه موفق بولا آلمادیلر .

مشرکلر رسول  
 بو قایغودن قورتلدی  
 فوق العاده تیزلک  
 قایغوغه ایلاندى  
 شوندن صو  
 الوغ صوغشدر  
 بولغان ارباب ری  
 ربانیه سیله تقدیر  
 مسلمان لر قولندر  
 دنیاغه تار الوین  
 باشلاندیغینی ، قای  
 بو بزلمش واقعه لر  
 عیب ایتکانلرنک نی  
 شریعت اسلامیه  
 هدف تعرض وت  
 ۱۳۱۳ سنه لک (الهلا  
 اسلامیتک ، دعوت  
 اجتهاد ایدلمشدر  
 وحررلرندن (رف  
 نالیق ایتوب تیوش  
 بومسئل بزنک  
 ترجمه ایتوب میدا

مشرڪار رسول الله (صلى الله عليه وسلم) نڪ مدینه گه هجرتی صو ڪنده بر آڙ  
 بو قايغودن قورتلديلر، شادلانديلر ايسه ده، لکن مدینه ده قوه اسلاميه نڪ  
 فوق العاده تيزلڪ ايله آر تديغی نی ڪور دڪلرندن شادلق لری تيزدن  
 قايغوغه ايلاندى ده جمعیه اسلاميه نی بالكايه محوايتمك خياليينه توشديلر.  
 شوندن صوك تاريغلرده يازلغانچه مشرڪلر ايله مسلمان لر آراسنك  
 الوغ صوغشلر باشلانوب، جناب حق نڪ اسير و فقيرلر گه ظلم ايتمكه  
 بولغان ارباب رياست واصحاب ثروت نڪ خوار و ذليل اولمقيني حكمت  
 ربانيه سيله تقدير ايتديكندن، مشرڪلر نڪ نی قدر بيوك ذاتلری  
 مسلمان لر قولندن كيچوب حرية دينيه و مساوات انسانيه اصول لری نڪ  
 دنياعه تار الوينه سبب بولمشدر. بو صوغشلر نڪ ايلك نه ايچون  
 باشلانديغيني، قايسی طرفنك ايلك قوه جبريه، قورال استعمالينه طوتنديغی  
 بويازلمش واقعه لردن معلوم اولديغندن دين اسلام ده جهادنك مشر وعيتنی  
 عيب ايتكانلر نڪ نی قدر معناسز واور نسز افترا ده بولندقلری ثابت اولور.  
 شريعت اسلاميه ده جهادنك مشروع بولوی دين دشمانلر ينك ايلك دن  
 هدف تعرض و تحقير لری اولديغی كبی حاضر ده ده اولمقده در.  
 ۱۳۱۳ سنه لك (الهلال) جريده سنده (ر. ب) امضاسيله بر مقاله درج ايدلوب  
 اسلاميتك، دعوت دن آرتق، قوه جبريه ايله تارالديغيني اثبات ايتمگه  
 اجتهاد ايدلمشدر. مذکور مقاله گه جواب اوله رق مصر نڪ مشهور مؤرخ  
 و محرر لردن (رفيق بك عظم زاده) جنابلری بو ترجمه ايتدكم رساله نی  
 نالیف ايتوب تيوشلی روشچه بيان حقيقت ايتمگه موفق بولمشدر.  
 بومسئله بزنك روسيه ده ده دائيم اوچر امقده بولديغندن بو رساله نی  
 ترجمه ايتوب ميدان انتشارغه قويمقنی فائده دن خالی بولمز ظن ايتدم.  
 ولی محمد ترجمانی.

## اسلام حاللری

بيك آزغنه اويلاو بر له هر كمنك خاطر ينه كيله تورغان برسؤال بار:  
 اولده مسلمانلر نيچون بيك اجتهادلى، غيرنلى، بولغانلر؟ دين و ملت  
 ايچون جانلرين، ماللرين هيچ آياماي فدا ايتكانلر؟ بتون اطرافلرنده  
 بولغان خلقنى قورقوتوب تورغانلرده حاضرده بيك كوب مسلمانلر  
 باشقه لرغه مغلوب، غيرتسز، اجتهادسز، دينى ملتى ايچون چنلاب  
 طرشمى، اطرافلرنده بولغان بتون اجنبى لردن قورقوب درلدا بطورالر؟  
 رسول الله واصحاب وقتنده غى حاللر. روحلر، شعورلر، حس واحساسلر  
 بتونلاي اوزگاروب آنلك اورنينه ايكنچى آنلر نقينه بتونلاي باشقه  
 حاللر، روحلر كرگان موندن فوتولورغه چاره بارمى؟ شول سؤاللر  
 البته هر فكرلى آدمك خاطر ينه آزغنه اويلاو بر له كيله لر، بعضلر  
 اوزنچه مونك سببن اوپلى حتى چاره لر ينده كورسته لر.

بو حالگه كيلو ايچونده بعضلر قرآن حديث بر له عمل  
 ايتماو، اجتهاد منقرض ديه اعتقاد ايتو فكرى خلق آراسنده شايع  
 بولودن، بعضلر اسلام حاكملرينك معرفتسز، استبدادلى آدملر  
 بولولرندن بعضلر خاتونلرني لازمنچه تربيه ايتمدكلرندن ديه بر نيچه  
 تورلى عمومى هم مسلمانلرنيك تورلى تورلى يرلرده اولغانلر ينه خصوصى  
 سببلر ونجاتقه چاره لر كورسته لر. بز حاضرگه بو خصوصده نشر ايدلگان  
 فكرلر تاليف ايدلگان كتابلر حقنده تفصيلات بيرماي فقط خاطرگه  
 كيلگان اينك ساده وهر يرده اشلارگه ممكن ظنمز چه همه سببلرنيك اصلى،  
 مبدأى بولغان بر سببنى و چاره نى غنه باز امز:

برنچى ايكنچى عصرده بولغان مسلمانلر غايت اجتهادلى، غيرتلى،  
 همتلى، عالى طبيعتلى همه سى آرسلان يوركلى ذاتلر بولغانلر.

آنلرنك جانلرى طبيعتلرى هيچ بر توبانلك كه مذلت كه راضى بولماغان .  
 هر وقت دىنى ، ملتى ايچون بار وجودن مالن صرف ايتوب طرشقان ،  
 شولاي ايتوب آلا بىك آرزمانده اوزلرين بتون دنيافه كورساتكانلر  
 واسلاميتنى نشر ايتكانلر . مونك سببى البته آلا رده بولغان هنر ، صنعت  
 معارف كنه توگل ؛ زيرا برنچى عصر لارده اسلاملرنك علوم كونيئلرى  
 معارف لرى صنعت لرى ناقص ايدى . مسلمانلرده حيات اسبابى ومعارف  
 دنيويهنك اينك زياده ترقيسى ايكنچى واوچنچى قرنلرده  
 بولدى . اول وقتلرده ايسه مسلمانلرنك ، روحلرى ، وفدائيلك لرى ،  
 غيرتلرى شهبه سز برنچى عصر لردن ناقص ايدى . ديمك برنچى عصر  
 مسلمانلرنده باشقه بر قوت بولوب رسول الله صحابه لر شول قوت برله  
 اوزلرين كورستكانلر واسلام دينن نشر ايتكانلر . اول قوت البته  
 آلا رده بولغان فدائيلك وغير تدر . صونكره لرى بر قوت بعض آدملرده  
 قالسه ده اكثر مسلمانلردن غائب بولغان شولاي ايتوب كون بكون  
 تدنى كه كيتوب حاضر گى درجه كه كيلگانلر . خلاصه صحابه لرده بولغان  
 غيرتلى ، عالى همتملى بولغان جان بزلرده بولمديغندن بزلرنك دينمز  
 ديانتمز دنيا مزر حاضر گى حالگه كيلگان . اگر بزلرده صحابه لرده  
 بولغان شول روحنى ، شعورنى حاصل ايتار كه اجتهاد ايتساك آلا ركبى  
 بولونك چاره لرىنى ازلاساك البته بزلر كه يانكادن شول روح حاصل  
 بولور ايدى . ديمك اشنك باشى جانده در بزلرده آلا رده بولغان جان بولسه  
 اشمز نوزاله چك ، حياتمز اميدلى بر حالگه كيله چك .  
 لكن موند اين جاننى نيچوك حاصل ايتار كه نيچوك شول درجه  
 بتون حياتنى دين ، ملت ايچون فدا ايتارلك درجه كه كيلور كه كيرك \*



سؤال بار :  
 من و ملت  
 طرفلرنده  
 مسلمانلر  
 ن چنلاب  
 بطورالر ؟  
 واحساسلر  
 لاي باشقه  
 ل سوؤاللر  
 ر ، بعضلر  
 رله عمل  
 بنده شايبع  
 لى آدملر  
 يسه بر نيچه  
 ينه خصوصى  
 شر ايدلگان  
 قط خاطر كه  
 رنك اصلى ،

## جمعیت خیریه لر

بزنگ روسیه ده تورلی برده جمعیت خیریه لر آچوب بعض برلرده بایناق فائده لرده کلتوره باشلادیلر. بوکبی جمعیت خیریه بزده گنه دگل باشقه اسلام مملکتلرنده ده بار. آلارده فقیرلرگه بیک کوب فائده کلتوره لر مکتب مدرسه لر تربیه ایته لر.

جمعیت خیریه کبی فقیرلرنی تربیه ایته تورغان اورنلرنی بزنگ خلقنک بعضلری بدعت دیب قاریلر. بو اش بدعت دگل بلکه رسول الله صلی الله علیه وسلم وقتندن بیرلی کیلگان عادت و ثوابلی اشد. اسلامده ابتداء رسول الله بودار الفقرانی چیقارمش اول وقتده بو تربیه لانوچیلرنی اصحاب صفه اسمیله یورتلگان (بو حقه جلد ۲ ص ۳۶ مجله ده تفصیلات ویرلمش ایدی.)

حضرت عمر رضی الله عنه ده فقیرلرنی و محتاجلرنی تربیه ایچون مخصوص یورتلر حاضرلاب بیت المالدن مال صرف ایتوب تربیه ایته ایدی. (مشاهیر الاسلام ج ۲ ص ۳۷۸) بو مقاله مزده بز گه ده عبرت بولور دیه باشقه مسلمانلرنک نه قدر مال و نفل صدقه لرندن صرف ایتولرینی کورساتمک نیتیله مصر جمعیه خیریه سینک بویلغی حسابینی کورساته مز:

۱۹۰۷ نجی سنه ده جمعیتنک خصوصی ملکلرندن، و قفلرندن اعضانک سنوی اعضالق حقلرندن بانکه لرده بولغان آقچه لرندن جمعیت خیریه نک سنوی مجلسندن ۱۰۰،۰۰۰ صوم مقداری وارداتی بولغان. مونک اوستینه یربای اسمینی اعلان ایتمای ۵۰ منک صوم اعانه ایتکان. حسین پاشا فقیرلرگه صرف ایدلسون دیه ۵ منک صوم بیرگان. امیر یوسف کمال آناسی احمد کمال روحینه صدقه ۲ منک ۵ یوز صوم بیرگان. امیره

فاطمه دولت  
امضالرندن بری ۷۳۰  
۲۵۰ صوم بیرگان. براد  
۵ یوز صوم وصیتینی بیر  
بایناق صدقه واعانه  
۲۸ تین بولوب بریلغه جمع  
بو آقچه دن بیک ک  
فائده لی اورنلرغه صرف  
مدرسه لرگه ۶۷،۴۴۶ صو  
اینولگان. جمعیت نک بر  
روسیه مسلمانلرنده ده  
بندررگه، کوبایتور  
مدرسه لرگه فقیرلرگه  
مکتب مدرسه لرین، اما  
جبلگانلر. موندن صون  
نورلق ایتماسلر.

فاطمه دولت؛ ابراهيم راشد پاشا و حينه صدقه ۲۵۰ صوم بيرگان اداره  
 اعضا لرندن بری ۷۳۰ صوم قدر بيرگان: اسکندريه بلديه اداره سی  
 ۲۵۰ صوم بيرگان. برادران مسکات آنالرينك فقيرلر گه صرف ايتار گه  
 ۵ يوز صوم وصيتيني بيرگانلر. موندن باشقه جمعیه خيريه گه  
 بايتاق صدقه و اعانه لر بولوب فقط اعانه لر جمعیه سی ۵۹,۷۰۱ صوم  
 ۲۸ تين بولوب بر يلغه جمعيتنك بتون وارداتی ۱۵۹,۶۹۹ صوم ۱۱ تين بولغان.  
 بو آچه دن بيك كوب فقيرلر گه يانغان کشی لر گه و باشقه عمومغه  
 فائده لی اورنلرغه صرف ايتولگان. جمعیت خيريه طرفندن فقط مکتب  
 مدرسه لر گه ۶۷,۴۴۶ صوم ۵۷ تين صرف ايدیلوب ۱۳۳۸ شاگرد تربيه  
 ايتولگان. جمعیتنك بریل ايچنده ۱۵۱,۵۹۷ صوم ۲ تين مصارفي بولغان.  
 روسيه مسلمانلرنده ده جمعیت خيريه لر نك فائده سيني تقدیر ايتوب ترفی  
 ايتدرر گه، کوبایتور گه طرشو کور نمکده در. بزنيك خلقده مکتب  
 مدرسه لر گه فقيرلر گه ياردم ايتوبرله معرفلر حاضر گه قدر بتون  
 مکتب مدرسه لرین، امام و معلملرین و فقيرلرین اوزلری تربيه ايتوب  
 کيلگانلر. موندن صونكده بوکبی اورنلرغه ياردم ايتوده انشاء الله  
 فصولق ايتماسلر.

### مصرده «المنار» نك بىرامى

دين مسئله لر نده اسلام عالمينه كوب خدمتار كورستكان «المنار»  
مجلسينه اون يل تولو مناسبتيله محامى (آدواقات) اسماعيل عاصم بك طرفندن  
بر مجلس ادبى تشكيل ايدلوب مصر نك الوغ مجله وغزيتته صاحبلىرى  
ومعتبر ذاتلىرى دعوت ايدلگان.

بو مجلس ده عاصم بك نك سويلگان نطقى بتون مسلمان لر غه عبرتلى  
اولديغندن ترجمه ونشر ايدلويى مناسب كوردم. ملت خدمتنده  
قيمتلى عمرلىرىنى صرف ايتكانلر گه، خدمت قدرىنى بلگان خلق لر نيچوك  
احترام ايدوب باشقه لرنى عمومى خدمتلكر گه ترغيب وتشويق ايتولرى  
بز گه ده اورنهك بولووينى اميد ايتدم.....

### اسماعيل عاصم بك نك نطقى :

اللهه حمد، رسولينه صلوة وسلام صو كنده، مينم الك طاتلى سوزم  
«المنار» مجموعه سينك اونچى يلى تمام بولو مناسبتيله محررى دوستم السيد  
رشيد جنابلىرى شرفينه ويرله چك ضيافت كه دعوتمنى قبول ايتوب  
كلدك كز ايچون جنابلكر كز غه اظهار تشكر ايتمكدر. مصر عربلىرى  
آراسنده بو مجلس ادبى ادبيات قه خدمت ايتوچيلر گه بيرلش  
ضيافتلرنك برنچيسى ديسهم خطا ايتتم ايندى بوجيولوشمز كيله چكده دخى  
شونداي مجلس ادبى نك كو بايمكى ايچون اور نهك بولووينى اميد ايتمه من.  
فضيلتلاو افنديلرم. مين «المنار» مجموعه سيني چيغا باشلاغانندن ايكنچى  
بلنده غنه بلدم، بو مجموعه نى منكا دوستم نيقولابك كور ساندى. قولنده  
بر نسخه سيني طوتوب منكا خطابا «بو مجموعه مصرده چيغا تورغان دىنى  
وادبى مجموعه لرنك برنچيسى در» ديدى شوندىن صوك مين بخشيلاب

فازادم ده واقعا مطا  
سبلى محررىنى كوروب  
مكوه السيد رشيد جنابلىرىنى  
نايوب كونكلىنى باغلام. سكا  
صاحبى بر ذات اولديغينه  
نورى تقليد دن عارى، بولغا  
ايلا طولى اولوب خدمتيني  
انكلامان، آكلاسه ده كشا  
مقامت قىلوب خدمتنده  
مطبوعات ايكى قسم  
غزيتلر كوبراك حكومتك  
دولت لر ايله علاقه سندن  
مدالت كه اوندهر، مظلوم  
باشقه فائدهلى اشلر گه  
نرسندن ده، اوز فائده سندن  
غنى نك طوغرى بولغه كر  
نهه يوقدر.  
ايكنچى قسمى  
شركلارنى ناچارلىق لر  
بزرگه، صنعتنى اوس  
بهره، يانكى فن لر ايل  
بمجموعه لر مدنيت

فاراڤم ده واقعا مطالعه، واستفاده گه بيك لايق نابدم. بو مجله گه رغبتم آرتو سببلى محررينى كوروب تانوشمق آرزوسينه توشدم. كورشوب بلشدكن صكره السيد رشيد جنابلرينى، كوردكنكز چه، انسان كامل، اديب فاضل تابوب كونكلمنى باغلام. سكر يلدن بيرلى معامله مزده دخى حسن اخلاق صاحبي بر ذات اولديغينه قناعت ايتدم. مجموعه سى دخى اخلاق عاليه، قورى تقليد دن عارى، بولغان افكار صحيحه، دينى و دنيوى مقالات حكيمه ايله طولى اولوب خدمتيني آرتدر مقده در. محرر جنابلرى نك سوز آنكلاماز، آكلاسه ده كشى سوزينه قاراونى عار بلگان فرقه لر گه مقاومت قیلوب خدمتنده مداومت ايتوى بنم محبتمنى دها آرتدردى. مطبوعات ايكي قسم اولوب برسى سياسيدر، كه تلمزده غزيتهدیوله در، غزيتهلر كوبراك حكومتك حر كتندن، حكومتك اوز تبعه سيليا كه باشقه دولت لر ايله علاقه سندن بحث ايدر. يانكى چققان قانونلر نى نيكشور، عدالت كه اوندهر، مظلوم لر نك ياردمينه يتشور ظالم لر نك قوليني طيار وباشقه فائده لى اشلر گه تعريض ايتار. غزيتهلر مسلك لر نده توروب در سندن ده، اوز فائده سنى گنه قارامايونچى، خلق فائده سينه طرشسه لر خلق نك طوغرى يولغه كر ولرينه سبب بولوب كوب فائده كلتر ولر نك شبهه يوقدر.

ايكنچى قسمى مجموعه لردر، كه ملتك اخلاقينى توزانوكه، كوكل لر ينى ناچار لوق لر دن پا كلاو گه، فكر لر ينى درستلاو گه، ادبياتنى تر گزر گه، صنعتنى اوسدرر گه، يانكى چققان فائده لى نرسه لر نى تارانوكه، يانكى فن لر ايله جان لر نى تر گزور گه خدمت ايتمكه لردر. مجموعه لر مدنيت نورى ايله يانكى ياقتوره باشلاغان امتلر ايچون بيگك فائده ليدر. چونكه بو امتك فكرلرى صوغشه، قلملرى

المنار

ك طرفندن

صاحبلى

غه عبرتلى

خدمتنده

لر نيچوك

ايتولرى

نلى سوزم

ستم السيد

ول ايتوب

عربلى

بيرلش

چكده دخى

ميد ايتنمن

من ايكنچى

دى فولك

تورغان دى

لا

اوزوشه باشلاو ايله علمى، اجتماعى، صناعى و عمرانى مسئله لر دن بحث  
 قیلونه باشلاب یاش فکر لر نك برى بريله او چراشوندن عقل لر نك  
 قورلنوینه سبب بوله چق نتیجه لر چيغوى معلوم در . مجموعه لر نك خدمتى  
 بوقدر اولوغ بولسه آنلرغه بر ملت نك بوزوق و ناچار عادت لر ینی تیکشروب  
 بترور گه، طائلى و عظمى و حکمتلى مقاله لرى ايله طوغر یلق دن آوشمش  
 کوکل لر نى طوغر یلق غه قايتور غه، افراد ملت آراسنك محبت نى کوتاروب  
 (تعاونوالخ) آیتى نك مضمونيله عمل ایتمگه دعوت ایتو تیوش در .  
 شرایع الهیه ده بیان قیلنمش فضیلت لر نك حکمتلر ینی کورستوب خلق نك،  
 اخلاقى توزلسون ایچون، کوکل لر ینه اور نلاشدر ور غه اجتهاد ایتمک  
 لازم در .

(والناس تسعد بالاخلاق ماصلاحت فان هم فسدت اخلاقهم فسدوا)

سز محرر لر شول اوستنکزه واجب نرسه لر نى اوتاسنکز ، مجموعه لر دن  
 کوتلمش امیدلر نى یر ینه کیلتورسانکز ، امتنك عقلی نورلنور ، فکری  
 ترقی ایتار ، عمومی اشلر گه قاتناشو حسی اویغانورده کرک یرلرده مادی  
 و معنوی یاردم ایتار گه حاضر بولنور ، ملت نك هر تور لی حاجتلر ینه باقلور .  
 ای افندیلرم ! بر ملت نك حیاتی ترقیسی ؛ فائده سینه خدمت ایتو چی لر نك  
 قدر ینی بلمک دن بلنه در . اگرده ملت بو ذاتلر نك خدمتلر ینی تقدیر ایتوب  
 مادی و معنوی یاردم ده بولنسه بولر ینه خدمتلر ینه رغبت ايله توتنوب  
 ملت نك صلاحینه طرشونی آر تدر لر ، کورگان احترامنك قدر ینی بلوب  
 یول لر نده ثبات و شادلق ايله دوام ایتار لر . باشقه لر ده بولنر غه ایتلکان  
 احترامنى کوروب شول مسلك گه کرور گه طرشورلرده ملت نك خدمتچی سی  
 کوبایور .

۱۳۲۵ نچی سنه ۲۲ نچی شو النده «المنار» مجموعه سینک اون یللق

بدری تمام بوی  
 احتفال مج  
 ایچون بر  
 مسلكینی  
 کورستمکنی  
 چومغان  
 کوزنکنی یانکی  
 اویغانوب  
 خواجه بولدی ،  
 الکتریق  
 کبسدی ،  
 یافنلاشد  
 حاللر ینی ونیدن  
 اوز زمانی در . سن  
 اوز درمه «دیلمش  
 بو مجموعه نك  
 ایتوگه ،  
 زمان رو  
 کوکل لر ینه او  
 سببلی  
 فیلونی ایمان  
 اصلسز نرسه لری  
 زگولو

دوری تمام بولو مناسبته دوستم (السید رشید رضا) جنابلرینی تبریک  
ایتمک ایچون بر احتفال مجلسی یاصاماقنی اوزیمه واجب بلام جنابلرکزغه  
بو مجموعه نك مسلکینی بلدرمک ایچون برنچی نومیره سنک باش مقاله سنک  
بر آز اوقوب کورستمکنی مناسب کوره من. مقاله ده :

ای اویقوغه چومغان شرقلی! راعت نك چیگندن اوزدنك، اویقونکدن  
اویغان ده کوزنکنی یانکی دنیاغه سال! یر باشقه یر اولمش، کوبدن  
اویقوسندن اویغانوب اش که یابشقان غربلی قرنداش نك طبیعت نك  
قوتلرینه خواجه بولدی، اوت ایله صوی یاقنلاش دروب پار (بخار)  
حاصل ایتدی، الکتریق قوتنی از لهب تابوب اوز خدمتینه قوشدی،  
بیوک طاغ لرنی کیسیدی، تیرهن دگرتو بلرینی بلدی، هوالرینی اولجادی،  
یرننک چیتلرینی یاقنلاش دردی، کوك عالمینه آشوب یولدن لرنی،  
وانلرننک حاللرینی ونیدن مرکب ایکانینی بلدی. بوز مان بلو، بلگان  
ایله اش اشلا وزمانی در. سن ده عمرنکنی بوش اویلر، نتیجه سز فکرلر، توبسز  
امیدلر ایله اوز درمه «دیلمش».

صکره بو مجموعه نك وظیفه سیده ایر وقزبالالرنی زمان غه  
موافق تربیه ایتوگه، مکتب و مدرسه لرنی اصلاح ایتوب اوقو  
روش لرنی ده زمان روحینه مطابق طرزغه قویوغه دعوت و بعض  
مسلمان لرنک کوکلرینه اورنلاشمش باطل اعتقادلری کورستکندرکه  
ملت بو اعتقادلری سببلی عالم عالم اسباب ایکانینی بله توروب؛  
سببلرگه انکار قیلونی ایمان، فائده لی اشلری قویونی توکل، حقیقتنی  
بلونی کفر، اصلسز نرسه لرگه اوشانونی توز و کک، عقلدن شاشونی  
ولی لک. و گولو و خوارلقنی تواضع، هیچ فکر سز کشی گه ایارونی علم  
حسابلر ده در. باشقه ملت لر طرفندن اسلا میت که ایتولگان بحث لرگه

جواب بېر و اسلاميت نك مسلمان لر غه علم و مدنيت كسب ايتولر ينه مانع ديولگان باطل فكر لرنك اصل سزلغيني دليل لر ايله رد ايتو، اسلاميتك جناب حق طرفندن بنده لر ينه احسان ايدمش بر دين اولوب آرالرنده تعاون تناصر اصوليني بر كتوب سعادت كه ايرشولر ينه ياردم ايتو چكيني كورستمك مجموعهنك مهم مطلب لرنندن در. بو مقاله دن بر كيساك سويلاب مجموعهنك نه يولده، نه مسلك اولديغيني قصه چه غنه بولسه ده جناب كزغه بلدردم. هر متلو دوستلرم! سزلرني بو مجلس ادبيگه دعوتهدن مقصودم معتبر مجموعهنك محرري (السيد رشيد رضا) جنابلرينك خدمتيني تقدير ايتوب بو فداكارانه خدمتينه اون يل طولو مناسبته ذات عالي لر يني تبريك وتهنئه ايتمك ايدى. بو موفقيتي ايچون تبريك ايتوب عمر ينيك اوزون، فائده لي خدمتلى نك دائم بولو يني جناب عقدن رجاء ايتوب سوز منى تمام ايتو من :

لاخيلَ عندى أُهدِيها ولا مالٌ      فليسعدَ النطقُ ان لم يسعدِ الحالُ

مترجم و . ترجمانى.

# حکمیات

بر نیچی نومردن مابعد.

اخلاقنکی، دوستنکنک ماقتاوی،  
دشمانکنک خورلاوی آرالرندن  
توزاتورسنک.

تَأْخُذُ أَخْلَاقَكَ مِنْ بَيْنِ مَدِحِ  
الصَّدِيقِ وَذَمِّ الْعَدُوِّ

غزیتهلر بو زماننک شاعرلری،  
ادؤا کاتلر خطیبلری، دوقتورلر  
امیرلر یدر.

الْجَرَائِدُ شِعْرَاءُ هَذَا الْعَصْرِ وَالْمَحَامُونَ  
وَالْأَطِبَاءُ أَمْرَاؤُهُ

آحمقنکنک دواسی اولومدر.

دَوَاءُ الْحَمَاقَةِ الْمَوْتُ

ماتورلق، شینکوی تیز بولغان  
چچک کبیدر.

الْجَمَالُ زَهْرَةٌ قَرِيبَةٌ الزُّبُولِ

اوج شی اوج نرسهنی بیلیدر :  
اخلاص بیوکلرنی، احسان کچوکلرنی،  
توبانچیلک قورداشلرنی بیلیدر.

ثَلَاثَةٌ تَمْلِكُ ثَلَاثَةَ الْإِخْلَاصِ يَمْلِكُ  
الْكِبَارُ وَالْإِحْسَانُ يَمْلِكُ الصِّغَارَ  
وَالْتَوَاضِعُ يَمْلِكُ الْأَقْرَانَ .

بالانک، اجری کیسلمگان عملنکدر.  
پس بالانکنی کورکام تربیه ایت  
یغشیلغی بارسون.

عَمَلِكَ وَلَدِكَ فَاحْسِنِ تَرْبِيَتَهُ

من لم تعلمه الايام فالنار اولی به. زمانه اوگرتهمگان کشی ایچون  
اوت آرتغراقدر.

اذا كان للعمل رجلا نيمشي بهما  
فالصديق والصبر \*  
اشنک بورردای ایکی آیافی  
بولسه ایدی برسی توغر یلق ایکنچیسی  
چداملق بولور ایدی \*

لَاعْدَاوَةٌ فِي الدُّنْيَا وَلَا صَدَاقَةٌ وَإِنَّمَا هُوَ تَنَازُعُ الْبَقَاءِ \*

دنياده بولغان دوستلق، دشمانلق، دنياده قالو نزاعسى گنده در \*

زِمَامُ الْأَحْمَقِ أُذُنُهُ وَزِمَامُ الْعَاقِلِ قَلْبُهُ

احمقنك تز گينى قولاقيدر، عاقلنك تز گينى قلبيدر. يعنى احمق آدم هر ايشتكان سوزگه اشانوب شونك بوينچه عمل ايتادر عاقل ايسه فكر وعقل بر له گنه عمل ايتادر \*

الْمُصِيبَةُ فِي الْجَزَعِ مِنَ الْمُصِيبَةِ وَالشَّرُّ فِي حُبِّ الشَّرِّ \*

قايغوغه چدامسزلق اوزى بر قايغودر، چين يمانلق يمانلقنى سومكده در \*

الْبَلَاءُ سَعَادَةٌ \*

آنكفرالق وآنكسزلق بختدر (سعا- دندر) يعنى آنكلى وعقللى كشى ايچون دنياده راحت وطمچنلق بولماي \*

لَا تُخَاصِمُ رَجُلًا حَتَّى تُصَادِقَ رَجُلًا \*

كرك چاغنده ياردم ايتارك دوستلر كوبايگانچه بر كشى بر له ده دشمانلق قيلمه \*

لَوْ كَانَ فِي الدُّنْيَا صَدِيقٌ حَمِيمٌ لَكَانَ الْعَمَلُ \*

اگر دنياده چين دوست بولسه البته عمل بولور \* يعنى انسانغه عمل واش قدرلى فائده ايتكان شى يوفدر \*

أَرْبَعُ صِفَاتٍ لَا بُدَّ لِصَاحِبِهَا أَنْ يَسُودَ عَفَافٌ وَإِقْدَامٌ وَحَزْمٌ وَنَائِلٌ \*

دورت صفت شكسز صاحبينى خواهه ايدر: حرامدن صاقلانمق، اشكه اقدام، جدى كرشمك واويلاب ثبات اوزره بولمق، احسان قيلماق \*

آفَةُ الْحَيَاةِ الْيَأْسُ \*

تركلك آفاتي اميدسزلكدر \* اميدسز آدم حياتسز آدم كبيدر، انسان اميد بر له ياشى ديورلر \*

من لم يعثر بغيره  
اصحب الناس على علا  
كثرة الخطا معلم الظ  
آتون و  
عصر سعادته برد  
سنة اولغانلقندن اوائل  
من بر له كموش قيمته  
اولغانلقى مستفاد اول  
عورد: ۸۰ غرام خالص  
واسطى ده بونستينك  
نزلد ايتارك ۱۷ نهى  
۱۵۰ سنه

مَنْ لَمْ يَعْتَبِرْ بِغَيْرِهِ اعْتَبَرَ بِهِ غَيْرُهُ \*  
بر آدم باشقه لر دن عبرت آلماسه ،  
باشقه لر اول كشيدن عبرت آلور \*

اصْحَابُ النَّاسِ عَلَىٰ عُلَاتِهِمْ \*  
آدملرنك بيوكلر ينه (الوغلر ينه)  
يولد اش بول \*

كَثْرَةُ لُحْطًا مَعْلَمُ الصَّوَابِ \*  
خطانك كو بلكي توغر يلقني او گره نه \*  
يعنى كشي خطا ايتوب آغزي  
پشكالاسه اويلا ب اشلا رگه او گره نه ،  
تجربه حاصل ايتنه ديمكدر \*



## اوزان شرعيه

ايكنچي نومردن صولف.

### آلتون و كموش بهالرينه دائر سوزلر

عصر سعادتده بر دينار شرعينك اون ياخود ۱۲ درهم شرعي  
بهاسنده اولغانلقندن اوائل اسلام (۶ نچي عصر ميلادي صونكلاري) ده  
آلتون برله كموش قيمتلري آره سنده غي نسبت قرفنك بدى ياخود  
۸، ۴ اولغانلغى مستفاد اولور يعنى اول وقتده بر غرام خالص آلتون  
۷ ياخود ۸، ۴ غرام خالص كموش برابرنده يورگانلكي آنكلاشلادر.  
فرون وسطى ده بونسبتنك ۱۱ ايلن ۱۳ آره سنده تحول ايتديكي و صونكره  
۱۳ دنك تزايد ايتريك ۱۷ نچي عصر ميلادي باشلارنك ۱۵، ۵ گه ايرشكانلكي  
ثابتدر ۱۵، ۵ نسبتى ۱۹ نچي عصر باشينه قدر دوام ايدوب هر كم طرفندن  
قبول ايدلگاننده معلومدر. ۱۹ نچي عصر باشنده بتون دنيا ده موجود

اولغان آلتوننك مقداری برکیلو غرام خالص آلتون ۱۵,۰ کینو غرام خالص کموش توغریسنده حساب ایدلمش ایدی ۱۵,۰ نسبتی بالجمله دول غریبه طرفندن قبول وتصدیق ایدلوب شول حساب اوزره آلتون و کموش تنکه لر صوغلمشدر. فرانسه نك ۱۷۹۵ نچی سنه سنده نشر ایدلگان آقچه لار قانونی بوینچه ۰,۹ عیارنده وبش غرام آغرلغنده فرانسوی اسملی کموش تنکه صوغلوب باشقه آقچه لارینه اساس و واحد قیاسی فیلوندی صوگره ۱۵,۰ فرقینی رعایه فیلوب مختلف قیمت و متفاوت وزنلرده آلتون آقچه لاری صوغلمشدر شو حالده اون فرانقلق آلتون تنکه لرینك آغرلغی  $(۱۵,۰ \div ۱۰ \times ۵) = ۳,۲۲۵۸$  غرامغه توغری کیلور ایدی. فرانسوزلارغه باشقه دولتلرده کړك اصول اعشاریه و کړك اجزای اعتیادیه اوزره صوغلسون ۱۵,۰ تفاوتنی قطعارعایه فیلنور ایدی یعنی عین وزن وعین عیارده اولغان آلتوننك کموشکه نظرا بهاسی اون بش یاروم فات آرتق ایدی. حتی بوتفاوتنی رعایه فیلوب آقچه لار صو قدرمق روسیه ده ۱۸۹۷ نچی یلغه قدر دوام قیلدی.

لکن اون توغزنچی عصر میلادی اورتالارنده آفریقای جنوبیک، و ۱۸۴۵ نچی سنه سنده آمریقای شمالینك قالیفورنیا مالکنده و ۱۸۵۰ نچی سنه ده اوقیانوسیه (آوسترالیایا) نك بعض مواقعنك آلتون معدنلری کشف ایدلوب چقاریلا باشلاغاچ ۴۰ ملیار فرانسوی قیمتنده آلتون استحصال ایدلدی و مقدار کلی آوروپایه کلترلگاچ آوروپا پیاسه لارنده آلتون بهاسینك ۳۰٪ قدر تنزل ایدوینه سبب اولدی یعنی شونندن صونك کموشنك بهاسی اولگی که نظرا ۳۰٪ قیمتلوب آلتوننك بهاسی ۳۰٪ قدر اوچوزلانندی آرالارنك اولگی نسبت ۱۵,۰ دن ۱۵,۰۳۵ که ایندرلدی حتی بعض مقتصدلر بیانچه تام ۱۵ که قدرده اینمشدر فرصتدن استفاده فیلونی

غنیمت بلگان كهوشچی (فیوچی) لر شول وقت ایسکی بها ایلن  
 صوغلغان كهوشلرنی جیوب واریتوب یاڭا وضع ایدلگان قیمت بها  
 ایلن ساتوب فائده لنه باشلادیلار شول وقت فرانسییه ده كهوش آچه لار  
 غایه آزیوب آلتونلار آرتوب کیتدی احتیاجات عومیه گه نظرا كهوش  
 آچه لارنی تماما بترمك دگل قدر ضرورتدن آزایتمك مناسب اولمادیغندن  
 فرانسه حكومتی خلق آراسنده كهوش آچه لارنی كوبایتمك ایچون  
 اریتوب استفاده قیلوچیلارنك یوللرینی باغلارغه مضطر اولدی وبونك  
 ایچونده فرانقلارنك عیارینی ۰,۹ دن ۰,۸۳۳ گه تنزیل ایتمك تدبیرینی  
 اختیار قیلمش ایدی.

لكن آلتوننك، اسکی بهاسندن شویله كیموب تورماقی اوزافقه  
 بارمادی زیرا ۱۸۶۵ سنه لرینه توغری آمریقای شمالیده قالیفورنیا  
 ومكسیقا مالکی ایچروسنده بیک بای كهوش معدنلری کشف ایدلوب  
 اشلنه باشلاغاچ بیک کوب كهوش استحصال ایلدی حتی سنوی استخراج  
 ایدلگان آلتوننك مقداری ۲۰۰,۰۰۰ کیلوگرام اولوب كهوشنك ایسه  
 ۲۴۰۰,۰۰۰ کیلوگرام اولدیغندن كهوش آلتونندن اون ایکی قات آرتق  
 چغاریلغان تابلدی بوندن سوکده كهوشنك چغارلوی یلدن یل کوبایمك  
 آلتوننك بالعکس كهوش چغارلوینه نسبة آزایماقده اولدی. ۱۸۶۵ نچی  
 سنه سنده نسبة استخراجلری آنچق اون ایکی ایکان برطرف ترقی،  
 و طرف دیگر استخراجی تدنیده دوام ایتمدیکندن ۱۸۸۸ نچی سنه لرنده  
 نسبة استخراجلری ۲۳ که بالغ اولدی یعنی كهوش آلتونغه نظرا ۲۳ قات  
 آرتق چغار یلا تورغان بولدی، شویله که ۱۸۸۸ نچی سنه سنده بتون دنیاده  
 استخراج ایدلگان آلتوننك مقداری ۱۴۹۰۰۰ کیلوگرام (۱۸۶۵ سنه سینه  
 نظرا ۵۱۰۰۰ کیلوگرام تناقص ایتمش) وشولوق سنه ده استخراج ایدلگان

کیلو غرام  
 سببونی بالجمله  
 زره آلتون  
 سنده نشر  
 لغنده فرانق  
 احد قیاسی  
 و متفاوت  
 قلق آلتون  
 یلور ایدی.  
 رك اجزای  
 ایدی یعنی  
 ی اون بش  
 صو قدر مق  
 ای جنوبی،  
 و ۱۸۵۰ نچی  
 نلری کشف  
 ن استحصال  
 لارنده آلتون  
 سونك كهوشنك  
 ۳۰/۵ قدر  
 ایندرلدی حتی

كموشنك مقدارى ۳۴۲۷۰۰۰ كيلو غرام (مذكور سنديه نظرا ۱۰۲۷۰۰۰  
 كيلو غرام تزايد ايتمش) حساب ايدلوب آره لارنده غى نسبة استخراجنك  
 ۲۳ اولغانلىغى آكلانمشدر شو صونك حسابقه كوره چغارلغان ۱۴۹ طوننو  
 (۹۲۳۸ پوط) آلتوننك  $\frac{3}{8}$  زى حكومات متحده، قانادا، مكسيقا مالكندن  
 و  $\frac{1}{4}$  قدرى آفريقاى جنوبيدن و باقى هندستان، اوقيانوسيه، وسائر مالكن  
 استخراج اولندى وشول وقت چغارلغان ۳۴۲۷ طوننو (۲۱۲۴۷۴ پوط)  
 كموشنك مقدار كليسى قاليفورنيا و مكسيقا معدنلرندن استخراج اولندى.  
 ۱۸۶۵نچى سنه سندن سوكره آلتوننك استخراجى تدى ايتكان صاين  
 بهاسى ترقى و تزايد ايتمكده. كموشنك بالعكس استخراجى ترقى ايتكان  
 صاين بهاسى تدى ايتمكده ايدى حتى اون توقونچى عصر ميلادى  
 باشنده بهالرى آره سنده اولغان ۱۵,۵ نسبتى شول عصرنك صونكلارنده  
 ۳۲ يه قدر ترقى ايتدى عصر مذکور ابتدا سنده بر غرام خالص آلتون  
 اون بش يارم غرام خالص كموش بهاسنده اعتبار اولنور ايكان انتھاسنده  
 اوتوز ايكي غرام كموش بهاسنده اعتبار اولنور غه باشلامشدر.  
 آلتون بهاسينك كوندن كون ترقى و كموشنك تدى ايتمكينه  
 باشلوچه سبب استخراجنك تأثيرى كى كورنمكده در، يوقار يده بيان  
 ايدلگان سوزلردنده شول ظاهر اولور، لىكن علم ثروت علماء  
 كرامندن بعضلارنك بيانينه كوره قيمتلرنك ترقى يا خود تدى ايتمكده  
 باشلوچه سبب عرض و طلبدن باشقه برشى دگلدر يعنى آلتون قيمتينك  
 آرتوى طلب كوبلكندن و كموش قيمتينك كيمووى طلب يوقلغندن  
 نشاءت ايدر زيرا ترقى و تدنيدنه باشلوچه سبب استخراجده اولغان  
 آزلق كوبلك اولسه ايدى اولان بشنچى عصر ميلاديدنه كموشنك  
 استخراجى آلتونغه نظرا اوتوز آلتى قات آرتق بولغانلىقى ايچون بر غرام

آلتون  
 ايدى حالبوكه بالغز  
 ۱۹۰۰نچى سنه  
 قات آرتق بولغان  
 بهاسنده اولمق  
 باشلادى بناء  
 دگلدر مگر  
 بهالى قيمت  
 واردر  
 معلومكه  
 اول شينك  
 آرتق  
 كوندن  
 آلتون  
 ترقى، و كموشنك  
 عرض و طلبكه تا  
 كىلچك سوزلر

خالص آلتون ۳۶ غرام خالص كموش بهاسنده اعتبار قیلنغان اولور  
 ایدی حالبوکه یالغز اون بر یارم غرام كموش بهاسنده اعتبار اولنور  
 ایدی. ثانیاً ۱۹۰۰ نچی سنه سنده كموشك چغارلوی آلتونغه نظرا یکر می  
 اوچکله قات آرتق بولغانلقى ایچون بر غرام آلتون یالغز ۲۳ غرام  
 كموش بهاسنده اولمق كرك ایدی حالبوکه ۳۲ غرام بهاسنده اعتبار  
 اولنور غه باشلادی بناء علیه قیمتلرنك ترقی وتدنيسنده باشلوچه سبب  
 استخراج دگلدر مگر عرض و طلب تاثیرینی تقویه ایده بلور.  
 شیلرنك بهالی (قیمتلی) اولماقنده طلبنك، و اوچوز اولماقنده عرضنك  
 تاثیر کلیسی واردر تجارت عالمنده فکرینی یوروتکن هر  
 آدمگه آچق معلومکه بر شینك بازار لارده صورالوی (صاتوب آلنوی)  
 كوب بولسه اول شینك بهاسی کونندن کون آرتور و بر شینك صورالوی  
 (صاتوب آلنوی) آز اولسه سودا گیرلر قوللرنندن چغارورغه، صاتارغه  
 تلاب مشتریلرگه نه قدر عرض ایتسه لارده آلوچی آز بولسه اول  
 شینك بهاسی کونندن کون اوچوز لانوب آفچه سز شی کبی مرتبه سینه  
 قدر تدنی ایدیور آلتون و كموش بازار ندهده بواش واقع اولوب  
 آلتوننك ترقی، و كموشك تدنی سینه باعث اولمشدر. آلتون و كموش  
 بهالرینك عرض و طلبکه تابع اولغانلقى و آفچه استعمالینك تاریخ و اسباب  
 ملجئه سی کیله چك سوزلردن دهها واضح آنکلاشلور

## پیداغوغیا

(\*)

اتالرده ، بالالرینه صحبة ایدر ایچون طرشوب صواب هر حاللرین تیکشروب یولداشلا صایلارغه کیرک بولادر .

مدرسه‌گه آلنگان شاگردلر طبیعی حاللری و خلقلری صنالمای آلنگان کمسه‌لر بولغانغه ، مدرسه ناظرلری ، بونلرنک اخلاق واحوالینه بیک دقت ایدوب یامان خلقلی - ویامان عادتلی ویامان طبیعتلی کمسه‌لرنی بلورگه‌ده ممکن قدرلی تربیه برلن تعدیل ایتارگه طرشمق کیرک ، صکره اخلاق و طبیعتلری غیرلرنک اخلاقین بزاردای کمسه‌لر تربیه‌دن فائده‌لنمی طرغان بولسه‌لر ، عموم‌نک فائده‌سین آرتق کورو جهتندن مدرسه‌دن چغاررغه کیرک بولادر .

آما ایدشلرنک بربری اوزرنده‌گی حقلری : بری برینه محبت - و اخلاصلی اولوب خیرینه یاردم ایدشمک . واسرارنی صاقلامق . و برگه کورکام ترکاک ایتمک . حاضرده و غائبده - یاقنده و یراقده بربرینی قدرلب یغشیلق ایتشمک در . وهم کوچکلر ، اولوغلرنک تربیه‌سینه محتاج دیب بلوب ، اولوغلر کوچکلرگه فاتی معامله کورستمزگه کیرک کوچکلرده « بز اولوغلردن ادب و علم اوگرنوگه محتاجمز » دیوب کورنگان بعض خطالرندن کوز یمارغه کیرک . چونکه انسان کیرکنچه کامل بولا آلمیدر . صحبة و دوستلق بتمه‌سون ایچون کوب خطالرنی عفو ایتمک لازم بولادر . بر تورلی صناعت - و تجارتده بولغان کمسنه‌لردن ادبی مطلوب ، بر

برينه ياردملشوب مقصودلر ينگ دائره سين كيك ايتر گه - واشلرين  
جيكليتر گه - وحاللرين تزيتر گه - وخلق ننگ محبتين اوز مقصودلر ينه  
طارترغه طرشمق در.

ينه بر نوع صحبة باردركه اول صحبة ده تن لر بر گه بولوب جانلر  
ايرم بولادر. بو صحبت، معيشت ننگ يا كه آداب ننگ كچله وندن حاصل  
بولغان صحبتدر. بو تورلي صحبة ننگ قلمبرده اثرى، تنگه سنگولر ننگ  
اثرندن قوتلير كدر. بوند اين صحبة حقنده بيورغانلردر:

يفارقنى من لا اطيع فراقه وَيصحبني في الناس من لا اطيعه  
ايرلمايم ديگان كشم ايرلادر. چداو چيتين بولغان لري قوشلادر.

بو صحبت گه دوچار بولغان كمنه كوكلنده دوستلق حاصل  
ايتر ايچون فرصتى قاچرماي بيك طرشرغه كيرك. تا كه معامله سى  
ياصانوب ظاهر دننگنه بولماي چن كوكلدن بولسون. چونكه معامله ده  
ياصانو (تصنع) بارچه بلالرننگ باشى بولوب انساننى تملق - و آلداو -  
ويالغان كبي تورلي عيبلر برلن عيبلندره در.

بلمك كيرك، اگر بو صحبت ده ايداشى يمان خلقل بولوب  
الفتم ايتمه، آنك اول يمان خلقين دوا قيلورغه طرشمق كيرك بو كا  
فضل وثواب بولور. يايسه الفتسزلك بر دنياوى اش ايچون بولسه،  
نفس ننگ كمالى، دنيا اشلريننگ بارچه سندن الوغ اولغانين بلوب  
انى طاشلرغه والفتنى حاصل ايتر گه كيرك. اگر سبب ايداشى طرفند  
بولماسه، اوزينه قاراب كيلشكان يرلرين تزيتر گه طرشمق كيرك.

### او چونچى دائره وطنيه در

وطنيه، طبيعت ننگ كيركارين اوتهمك ايچون بر اورنغه جييلغان

قومنتک عالیدر . وطنیه ، انسانلرده بالطبع حاصل بولادر ؛ چونکه هر انسان ، اوزینک حاجی - و کمالی نرسه لری ایچون بر برینک یاردمینه محتاجلردر . حاجیات ایکی قسم اولوب ، حاجیات بالذات : آرق - اورن - کیم کبی نرسه لردر . حاجیات بالواسط : زراعت (ایگنچیلک) صناعة (یا صاوچیلق) تجارة (آلاشو) - اداره (هیئت نی بیخشی کیچندر و) در . کمالیات ، حاجیاتدن آرتق بولوب آنلرنی تزایتکن و کور کایتکن و تماملاغان نرسه لردر .

صکره اهل وطن ، طبیعتلرینک تله کینه قاراب « اهل زراعت » و « اهل صناعت » و بو ایکی طائفه ننگ آرتقان فائده لرین برسندن ایکنچیلرینه ایرشدر و چی « اهل تجارة » صکره بو طائفه لرینک مقصودلرین جیکلیتوب اشلرین بیخشیلاتو چی - و هر طائفه نی اوزلرینک حدودنده صاقلاب خارجی و داخلی دشمانلرندن صاقلاو چی « اهل حکومت » گه بولنه لر . یاخود ایتورگه ممکن : اهل وطن ننگ اوچ ترلی وظیفه سی باردرد :

بری ترکلک وظیفه سی ، بونی اهل رراعت و اهل صناعت و اهل تجارة طرغزادر . ایکنچی قومنی تاءدیب وظیفه سی ، بونی عسکر و عسکریلر طرغزادر .

اهل حکومت آرسطونک بیانینه کوره اوچ قسم در : بری حکومت ملکیه و ایمپیراتوریه در که « مطلقه » - و « مشروطه » غه بولنور . حکومت ملکیه مطلقه ده ، پادشاه مملکت ایچون نظاملر یا صاوده و آنلرنی اجرا قیلو (یرتو) ده یالغز اختیارلی بولور . حکومت مشروطه ده ، پادشاه ننگ تصرفی ، امة ننگ اوزلری طرفندن یعنی وکیل لری یا صاغان نظاملر و قرارلر برلن مقید بولور .

ایکجه  
قومنتک الوغلرندن  
اینگنچیلک بولغان قوملرده باردر  
ایچون بیخشی  
صایلانغان وکیللر قولنده بو  
ایچون فائده لیرک بولویند  
اما بونوع حکومتلردر  
ایرینه ایرشوگه کامل اج  
ایلیگی و بیخشی لغی ده بر  
بو حکومتلردن اولگی  
ایرینک مصلحت لرینه گنه ک  
ایرینه آلت اینوب طتو س  
ایرین فقیرلر آراسنده ت  
ایرینک ریاستنی سوگانلگند  
اهل حکومت ننگ اینک  
ایرین بیکلینتو - و هر  
ایرینر مه سونلر ایچون  
ایرین تصد اینو چی اچکی  
ایرینر بیخشی و تادیب کبی ا  
ایرینر اوزرینه رعیت فائده

ايکنچى سى اميرلك حكومتى در (قراليوستوا) بو حكومهده تصرف، اهالى نك الوغلرندن سايلانغان كمسنه لرنك قولنده بولور. بو نوع حكومه، اوتكان امه لرده بيك ككوب ايدى، حاضرده مدنیه دن توبن در جهدهرك بولغان قوملرده باردر.

اوچونچى سى جمهوريه حكومتى در بو حكومهده تصرف، افراد ناسدن سايلانغان وكيللر قولنده بولور. بو حكومه لردن، حكومه مشروطه نك قوم ايچون فائده ليرك بولويينه بوكار چه بولغان تارىخى واقعه لر دلالة ايتهدر. اما بو نوع حكومه لردن هر قايسى هيئت اجتماعيه نك مقصود وفائده لرينه ايرشوگه كامل اجتهاد ايتسه لر قوم ايچون هر قايسى نك فائده ليلگى ويغشى لغى ده بر در جه بولادر.

بو حكومه لردن اولگى ايكى نوع گه فسادنك كيلوى، امر ايه لرى اوزلرينك مصلحت لرينه گنه كوبرك قاراب، هيئت اجتماعيه نى اوزلرينك طمعلرينه آلت ايتوب طتو سببندن بولادر. جمهوريه قسمنده فساد، بايلر برلن فقيرلر آراسنده تنافر (بربرين ياراتشماو) - وحسد و هر كم نك رياسته نى سوگانلگندن كيلهدر.

اهل حكومه نك اينك مهم (كيركلى) اشلىرى: هر طائفه نك مقصودلرين جيكلينو - و هر قايسى نك حدودين بيلگولو - و بربرينه ضرر تيدر مه سونلر ايچون آرالرنده طنچلق اسبابين كوزه تو - وطن نى ياوزلق قصد ايتوچى اچكى وطشقى دشمانلردن صافلاوكى شيلردر. وتعليم وتربيه وتاديب كى اشلر ايچون كيركلى نرسه لرنى طرغزى هم حكومه اوزرينه رعيت فائده سينه لازمدر.

# اعلانات

قزاندە ۱۹۰۷ سنە دىكابىر ۱۰ اندە چغا باشلاغان

سياسى، ادبى، تجارى اخبار غزىتە سىنە آبونە دفتىرى آچقدىر.

«اخبار» غزىتەسى سياسى، اجتماعى، اقتصادى، ادبى و دىنىي مسئله لردە

برنچى درجەدە اولان اهل قلمنىڭ اثرلىرى ايله تزيين ايدلەچكدىر.

غزىتە حاضرده هفته دە ۳ دفعە چىغادر.

بھاسى: يلغە ۵ صوم، ۶ آيغە ۲ صوم ۵۰ تىن، ۳ آيغە ۱ صوم ۳۰ تىن، ۱ آيغە ۴۵ تىندىر.

اداره خانەسى قزاندە «بلغار» ۶-۷ نچى نومرلردە .

محرر و ناشرى حارث فيض اللين.

Казань. №№ „Болгаръ“ ред. газ. „Эхбаръ“

## برهان ترقى غزىتە سىنە

آبونە دفتىرى آچلدى

آسترخانە شمدىلك هفته دە بر، تزلكله هفته دە دورت مرتبه نشر ايدىلور.

ادبى، سياسى و هم تجارى تركچه مسلمان غزته سيدر.

سنه لك آبونە بدلى اوچ روبلە، آلتى آيلىق ايكى روبلە.

ناشر و محررى: شىروانى مصطفى لطفى اسمعيلوف.

Адресъ: Астрахань Редакция Газеты „Бургани - Таракки“